

Nieuwe standaard versnelt circulaire plannen

Een rekenmethode geeft bedrijven de wind in de rug bij het geven van handen en voeten aan hun circulaire bedrijfsvoering. Het betreft het Circular Transition Indicators Framework. Een moeilijke naam voor een uiterst praktisch hulpmiddel, ontwikkeld door KPMG en de WBCSD, de World Business Council for Sustainable Development. De recent gelanceerde methodiek maakt alle circulaire activiteiten gemakkelijker meetbaar. Overkoepelend, per bedrijfs onderdeel en op productniveau.

JAN DE GRAAF

De circulaire economie heeft de wind mee. Steeds meer bedrijven ontwikkelen initiatieven op dit vlak. De wil is er dus, maar men heeft nauwelijks inzicht in de meters die men maakt. Niet uit onwil, maar door gebrek aan meetmethoden. “Hetzelfde zien we in de strategie van onze klanten via bijvoorbeeld het jaarverslag”, vertelt Arnoud Walrecht, directeur Circular Economy Services van KPMG Sustainability. “Dát is het moment voor ons om te zeggen van ‘oké laat maar eens zien hoe de onderneming de transitie aan het maken is naar een circulair bedrijfsmodel!’ en dan zit men vaak met de handen in het haar. Gevolg is dat het gros van de bedrijven niet in staat is om naar buiten toe te rapporteren over hun circulaire prestaties.”

Breed draagvlak

In plaats van haar klanten in de kou te laten staan, besloot KPMG om samen met WBCSD alles uit de kast te halen om bedrijven richting te geven in hun circulaire transformatieproces. Het resultaat is het Circular Transition Indicators (CTI) Framework. “Bedrijven hebben sturing nodig op

hun weg naar de circulaire economie”, aldus Walrecht. “Te meer daar managers willen weten of men op de goede weg zit. Onze methodiek biedt een onderneming dankzij een set slimme indicatoren uniformiteit in hoe je meet. Dit inzicht helpt om de juiste beslissingen te nemen.”

Arnoud Walrecht, directeur Circular Economy Services van KPMG Sustainability

Bij het ontwikkelen van de indicatoren is men niet over één nacht ijs gegaan, benadrukt zijn collega Suzanne Kuiper, senior consultant Circulaire Economie. “De aanpak is tot stand gekomen in nauw overleg met de meest invloedrijke organisaties op het gebied van de circulaire bedrijfsvoering ter wereld. Voor al die partijen is de methodiek inzetbaar. Bovendien kent het daardoor een breed draagvlak van allerlei sectoren en bedrijven in de waardeketen, van grondstofproductie tot telefoonproducent of dienstverleners in recycling.”

Houvast

De WBCSD methode stelt bedrijven in staat om een circulaire doorlichting uit te voeren op basis van hun mogelijkheden en hun prioriteiten, legt Walrecht uit. “Met dit hulpmiddel creëer je een goed startpunt. Niet alleen voor het meten van circulariteit, maar ook om met zowel klanten als suppliers het gesprek hierover te voeren. Het is echt een instrument dat bedrijven kunnen inzetten om verbetering te bewerkstelligen. Dankzij deze insteek voorziet het nieuwe hulpmiddel in de behoefte om wereldwijd op een universele en consistente manier circulariteit te meten.”

FOTOS: MICHEL WUJBERGH

Bijzonder is dat tijdens de uitwerking van de methodiek tevens is geïnvesteerd in de ontwikkeling van software op basis van de standaard CTITOOl. Voordeel hiervan is dat de optelsom van de verschillende circulaire componenten kan worden uitgedrukt in een percentage. Dit getal geeft houvast op het meten van voortgang. Men ziet in één oogopslag of men op de goede weg zit en daarmee functioneert de tool letterlijk als drive voor verbetering. De software is ontwikkeld door CircularIQ. “Wij zijn gespecialiseerd in datamanagement op het gebied van duurzaamheid”, vertelt CEO Roy Vercoulen. “Ons hulpmiddel zorgt ervoor dat bedrijven knoppen in handen krijgen om aan te draaien. Heel handig, want circulariteit is in ondernemersland nog een vrij abstract begrip. De methodiek maakt de stappen die men neemt tastbaar en vergelijkbaar en is heel transparant, te meer daar iedereen de software gratis kan gebruiken.”

Eenvoudige rekenmethode

Basis voor de tool is een eenvoudige rekenmethode zodat iedereen ermee kan starten. “Dit gebeurt in zeven stappen”, legt Vercoulen uit. “De vierde stap maakt

‘Het is nu mogelijk om circulariteit wereldwijd op consistente manier te meten’

duidelijk wat je circulaire voetafdruk is. In de volgende drie stappen analyseer je

Suzanne Kuiper, Senior Consultant Circular Economy Services van KPMG Sustainability

hoe de eigen performance in elkaar zit. Na het rekenen helpt dit inzicht om actief te gaan sturen en gericht met verbeterplannen te komen, ook door diezelfde meting te herhalen op verschillende onderdelen binnen een bedrijf. Zo krijg je inzicht in wat er aan energie, water en materialen in en uit gaat. Vervolgens ga je de circulariteit van de verschillende stromen bepalen. Het model kijkt bijvoorbeeld naar wat er theoretisch mogelijk is om terug te winnen en wat er in de praktijk gebeurt. Zo krijg je als vanzelf inzicht in wat er aan potentieel verloren gaat en welke materialen voor de hand liggen om terug te nemen in de productie.”

Walrecht wijst op nog een ander aspect. “Met dit hulpmiddel creëer je duidelijkheid als je zegt hoe circulair een bedrijf is, want hoe heb je dat bepaald? Het is vervolgens aan het bedrijf dit te interpreteren en af te zetten tegen de eigen doelstellingen.”

Twee smaken

De tool is een openstandaard en op ctitool.com beschikbaar in twee varianten. Op de site kan men een gratis model downloaden. Daarvoor hoeft men zich alleen te registreren. Er is ook een wat uitgebreidere abonnementsvariant om nog meer uit de software te halen. Daar hoort ook een servicepakket bij om het op de werkvloer te laten landen.

Mondiaal inzetbaar

Van meerwaarde is ook dat de methode mondiaal inzetbaar is. Het belang hiervan wordt volgens Walrecht in ons land nogal eens over het hoofd gezien. “Nederland heeft, ongetwijfeld vanuit de beste intenties, de neiging om vanuit de eigen praktijken met initiatieven en methodes te komen. Circulariteit houdt echter niet op bij de grens en steeds meer bedrijven hebben vestigingen in meerdere landen. Zeker grote bedrijven hebben geen boodschap aan Nederlandse methodieken, die moeten breder gedragen zijn. Ons initiatief komt voor hen als geroepen, omdat er nu mondiaal een transparante en onafhankelijke methode is

om de circulariteit te berekenen. Hiermee kan ieder bedrijf, groot en klein, de basis creëren om de stap te zetten naar waar men over vijf of tien jaar wil staan. En dáár zit nou precies de toegevoegde waarde, te meer daar men direct aanknopingspunten heeft om ervoor te zorgen dat stakeholders in de keten in beweging komen. Men kan meteen aan de slag, zo simpel werkt het.”

Breed inzetbaar

Bijkomend voordeel is dat de gebruikers nu over een gezamenlijke taal beschikken. Dit is volgens Vercoulen hard nodig om meters te maken. “Dit voorkomt dat men voortdurend in verschillende bewoordingen over dit onderwerp communiceert. Dat vertraagt en kost geld.”

Kuiper benadrukt dat het raamwerk geschikt is voor een zeer brede groep bedrijven. “Het product is in verschillende industrieën breed inzetbaar om de transitie aan te jagen. De standaard is niet alleen flexibel,

maar ook complementair aan bestaande duurzaamheidsinitiatieven en meetinstrumenten. En niet onbelangrijk, het zorgt voor meer uniformiteit in de manier waarin je de circulariteit van een bedrijf, van een bedrijfs onderdeel en van een product kunt meten.”

Bovendien trekt de software direct de aandacht naar het laaghangende fruit, vult Vercoulen aan. “Het verbeterpotentieel wordt als ware op een presenteerblaadje aangereikt. Je kunt precies zien wat de impact van een verbetering is op het totale circulaire percentage. Ook bevat de software allerlei feedbacks om bedrijven duwtjes te geven in de juiste richting.” Dat scheelt volgens hem echt geld. “Een bedrijf kan namelijk veel sneller doorgronden waar en met wie ze wel en niet in zee moeten gaan. Dat levert niet alleen veel kostenbesparingen op, maar ook mogelijkheden om te versnellen.” Er is wel een mits. Het nut van de tool staat of valt namelijk met de kwaliteit van de ingevoerde data. “Iedereen snapt dat als je er rotzooi in stopt het moeilijk is om daar wat moois uit te krijgen. Informatie die men nu gebruikt om besluiten te onderbouwen is vaak veel minder robuust dan men denkt. In dit aspect zit dus ook veel winst.”

Positieve ontvangst

De vele positieve reacties na de lancering begin dit jaar tijdens de World Economic Forum in Davos maken duidelijk hoe groot de behoefte is aan een dergelijk hulpmiddel. Vercoulen: “In de eerste weken bereikte de WBCSD al een half miljoen mensen. Inmiddels hebben meer dan 250 bedrijven op de website een account voor de tool aangevraagd. Ik ben zelf verbaasd over de impact.”

Het spreekt voor zich dat ook KPMG klaar staat om de methodiek in haar advieswerk te gebruiken. “De circulaire economie taskforce binnen KPMG, dat zijn ongeveer 35 van onze coöperatieleden in 35 landen,

Roy Vercoulen CEO Circular IQ

'Ieder bedrijf houdt zelf controle over alle data via eigen account'

maken er al volop gebruik van”, aldus Kuiper. CircularIQ, WBCSD of KPMG worden overigens geen eigenaar van informatie. “We willen geen barrières creëren voor transparantie. Ieder bedrijf krijgt zijn eigen beveiligde account en houdt zelf controle over alle data die wordt gebruikt om de berekeningen te maken. Dat is voor ons een heel belangrijke basis.”

Rol KPMG

Walrecht geeft aan dat het ontwikkelen van de methodiek past binnen de koers die KPMG vaart. “Wij hebben een aparte rol te spelen als het gaat om de inbedding van de transitie naar een circulaire economie bij bedrijven. Juist onze expertise met betrekking tot financieel- economische aspecten helpt om hun plannen op dit gebied realiteit te laten worden. Te meer omdat onze klanten hier op verschillende snelheden aan werken. Wij zien dit soort trends vaak eerder aankomen en beginnen daar met koplopers aan te werken. De ervaring die we hiermee opdoen breiden we dan uit naar de rest van onze klantportefolio.” Zelf pakt hij het onderwerp het liefst in nog breder verband op. “Werken aan de circulaire economie is in mijn opvatting een middel om andere doelen te halen en dan denk ik met name aan het verminderen van de productgerelateerde CO₂-uitstoot.”

Methodiek zet aan tot actie

Bij het streven naar volledige circulariteit is overigens nog een belangrijke hobbel te nemen, namelijk gebrek aan materialen. “De hoeveelheid die nodig is om onze economie circulair te maken ontbreekt”, aldus Vercoulen. “Kijk alleen maar naar de kritieke metalen die in een windmolen, zonnepaneel of elektrische auto zitten. Die som klopt niet.” Toch is dit geen reden om voortijdig de handdoek in de ring te gooien. “Dit gegeven biedt juist kansen. Als een probleem groot genoeg is, kun je het namelijk makkelijker oplossen. En het mooie is dat de nieuwe methodiek, ondersteund door de softwaretool het inzicht biedt om hier in

een vroeg stadium de mouwen voor op te stropen.” Walrecht benadrukt tot slot dat de methodiek meer is dan alleen maar het vastleggen en het makkelijker maken van de berekening van circulariteit. “Het zet ook aan tot actie. Ik roep alle lezers van MilieuMagazine op om ook gebruik te maken van dit hulpmiddel.” ●●●

Schouders onder duurzaamheidsuitdagingen

World Business Council for Sustainable Development brengt 200 multinationals bijeen om samen te werken aan transformatieve oplossingen voor de meest urgente duurzaamheidsuitdagingen. Samen met meer dan 25 van deze bedrijven hebben we deze methodologie ontwikkeld voor het meten van circulaire performance. Met de CTI bieden we niet alleen een transparante en universele methode voor bedrijven in de hele wereld om inzicht te krijgen in hun circulaire kansen en risico's, maar introduceren we ook een gezamenlijke taal over circulariteit voor het bedrijfsleven. Zo kunnen hele waardeketens en industrieën samenwerken aan het realiseren van gedeelde circulaire ambities en prioriteiten.

Brendan Edgerton, Director Circular Economy, WBCSD